

VIBRACIÓ

Setmanari Catalanista Republicà

El ver espanyolisme dels no catalans, ha de tendir, ara, en mostrar-se ben generosos i cedir a cor obert, a Catalunya les màximes llibertats.

ANY I

GIRONA, 4 DE JUNY DE 1932

NUM. 18

Llibertat catalana: Espanya nova

Després de tot el que s'ha dit del discurs del senyor Azaña, és fa difícil posar adjectius nous a la magna disertació del cap del govern. En dir que l'acte parlamentari del passat divendres dia 27 de maig, constituirà com una data fita en la història d'Espanya, creiem haver-ho dit tot.

Ens interessa, però, fer algunes remarques al discurs.

Es la primera, la síntesi històrica exposada per l'eminent home públic. Una síntesi crítica que ha sorprès erudits i polítics en els quals o bé no s'havia desbarat encara la visió històrica estereotipada per la rutina lamentable del manuals escolars o havien format la seva cultura en els segments d'una concepció falsejada de la història polivalent dels segles mitjans i moderns. Cal fer constar amb satisfacció que la interpretació que ha donat de la història d'Espanya el catalanisme, és tan autèntica, que ara ha estat recollida fonamentalment per un home que honora la intel·lectualitat castellana, elevat-se en objectivitat damunt de tots els seus coeterranis més eminents, especialment Ortega i Gasset.

La coincidència entre l'exposició de les perspectives històriques de la tan basquejada i falsejada unitat espanyola després dels Reis Catòlics, que acaba de donar Azaña i la que ha sostingut el catalanisme des de l'Almirall a Rovira i Virgili, passant per Prat de la Riba, singularment, és un fet d'una importància capital, que ens empena a la vegada de joia i orgull, ben legítims, a tots els que hem format en les directrius de la ideologia catalanesca, els nostres esperits i la nostra visió de les realitats històriques, en les que recolza el dret de Catalunya a la seva reivindicació de llibertat nacional.

La segona de les constatacions que ens interessa posar de relleu és una altra coincidència entre la doctrina catalanista i l'exposada per Azaña.

Ens referim a la construcció d'una Espanya nova, basada en la dotació de tots els atributs a les varietats, de diem-ne regionals, sense recels i sense regateigs innecessaris. Prat de la Riba havia sostingut en termes inoblidables, en els temps en que no havia donat encara el regionalisme català els passos lamentables que li han censurat tots els catalanistes liberals i republicans. Parli per tots aquell manifest titulat "Per Catalunya i l'Espanya Gran", pròleg d'una campanya que fou un intent i una experiència negativa, pedra de toc de la impossibilitat de fer res de profit en un règim corrupt i irreductible, com ho era el règim monàrquic. D'aleshores té origen el desencant i el pessimisme d'un important sector del catalanisme, i la primera pedra d'un moviment dissident de dignificació, davant les actuacions lamentables i contaminades de monarquisme que entre el 18 i el 23 tingueren els homes de la "Lliga", agreujades en 1930, després de la infàmia alfonsina-dictatorial comesa amb Catalunya.

"L'altra concòrdia" de Bofill i Mates, és la represa del vell tema de Prat, en un sentit de genuïna dignitat catalana, prova evident que el catalanisme ha estat separatista només que per desengany, no solament ara, sinó quan Claris estigué a punt de fer de Catalunya un altre Portu-

gal, i més encara quan Barcelona en 1714, poc abans de la seva rendició protestava "de tots los maís, ruinas y desolacions que sobrevinguessen a nostra "comuna" y afligida pàtria".

Entenent aquesta psicologia política de la Catalunya d'ahir i d'avui, Azaña pot afirmar que l'Espanya clàssica fou l'Espanya monàrquica, però que la seva Espanya frustrada a Villalar, s'havia paradoxalment refugiat a la consciència de les velles nacionalitats migevals i sobretot a Catalunya, darrer baluard de les llibertats veritablement espanyoles.

Així Azaña apuntilla de mort una concepció secular de l'espanyolisme i entreveu la creació d'una Espanya nova, antídoto de la monarquia que manipulà l'esperit castellà com un instrument de submissió dels altres pobles peninsulars, més a profit de la corona que a profit de Castella. Aquesta tesi és d'un castellanisme pur i exquisit. Pur e nquant tendeix a reivindicar Castella de totes les injustícies comeses. Exquisit, en quant de llavis del avui primer castellà — primer pel seu cor i per la seva intel·ligència — Catalunya pot escoltar una disculpa per un passat en el que ha begut fins la darrera gota un cocktail de dolor i d'odi.

Veus'aci un caire d'inflexions delicadíssimes del discurs d'Azaña, que en incitar-nos a l'admiració ens remou les fibres sensibles de la gratitud.

Per fi, en aquestes postilles al famós discurs, ens cal dir uns mots sobre la visió que té Azaña del que ha d'ésser l'Estatut.

La seva visió de l'autonomia, és ampla, generosa i sincera. No és la simple autonomia administrativa, sinó la autonomia política amb viabilitat. Azaña vol que l'autonomia regional recolzi en una hisenda pròpia per cessió de tributs. Quina diferència mental i intencional amb la broma del Govern monàrquic de crear una Mancomunitat sense delegacions!

En el problema d'ensenyament la fórmula Azaña no és la desitjable; no obstant confiem que se'n trobarà una de millor. Enloc del governador proposat per Ossorio, hi haurà un orgue de relació entre els poders central i regional. Es qüestió d'enginy, ha dit Azaña; d'enginy i de bona voluntat, afegim nosaltres. Enginy i bona voluntat, que donaran de si tot el suc desitjable, sota l'admirable iniciació d'un home que és el millor estadista que ha tingut Espanya i que és l'amic més intel·ligent que ha tingut Catalunya.

J. DE CAMPS I ARBOIX

P. C. R.

Miting a Puigcerdà

Aquesta nit a Puigcerdà tindrà lloc un miting de propaganda del nostre ideari en el que parlaran Eduard Sagarra, Anna Murià, Lluís Massot i Jaume Bofill i Mates.

L'acte ha desvetllat gran entusiasme entre els catalanistes republicans de la Cerdanya.

ANTENA

ANQUILOSAMENT

L'altre dia passant al costat del convent de monjes de les Dominiques, vàrem sentir que es resava el rosari. No hi tenim res a dir.

El res, però, guiat per la professora, era secundat per les nenes amb aquella cantarella absurda, que dona la impressió que les alumnes recitaven les oracions amb una sonsònia de rutina, sense el més mínim contingut no ja d'unció, sinó de reflexió. Evidentment resaven d'esma. Es veu que la rutina dels més desacreditats procediments d'ensenyança, no s'han desbarat de la lamentable pedagogia dels centres confesionals escolars.

Però no és això tot. El res era en castellà, contravenint les normes episcopals catalanes d'ensenyament de la doctrina i exercici de les pràctiques de pietat. Ni les exhortacions de la Superioritat, ni l'evolució de les coses, ni les circumstàncies del moment, poden res contra mètodes reprobats, contra inveterades anquilosis i contra raons d'oportunitat. Dintre d'aquelles tristes hibernes conventals, no hi entren els aires del carrer, ni els de la conveniència; una barrera suïcida els abisma del món exterior.

I després diran... Però ni monjes, ni consellers, ni pares, podran excusar en llur vesània cap contingència.

UNA ALTRA BATALLA PERDUDA

Diuenge a so de platets els anarcosindicalistes jugaren una altra batalla, i com les anteriors fou per ells perduda. No podia menys d'ésser així.

La vida amb la seva lògica s'imposa, i s'imposarà sempre, i encara no s'ha vist mai que reeixissin les coses menades amb una absència total d'intel·ligència. Per ara podem assegurar que aquesta absència és peculiar dels directius de la C. N. T. espanyola.

El fracàs del moviment anunciat és una nova dada per a medir la capacitat dels nostres extremistes i lloar el seny del proletariat que en bloc els ha girat l'esquena. Potser mai no s'havia vist que en menys d'un any, la C. N. T., que abassegava la quasi totalitat dels obrers i controlava els moviments de les enormes masses que més o menys espontàniament li prestaven adhesió, perdés per inhabilitat i arrauxament tan considerables contingents.

La desfeta del més formidable nucli comunista és un fet irremediabile. Qui n'aprofitarà? Fa de mal dir. Potser en conjunt ningú.

Una part n'aprofitarà el comunisme no llibertari, una altra, més petita, potser el socialisme. La gran massa obrera, de segur sentirà la punyida d'un desengany nou i continuarà, fatalista i inerme, la seva marxa penosa. Una justícia que no és de classe, vetllarà, però, per la seva millora.

BUGALLAL

Ha traspassat aquesta vida a Paris don Gabino Bugallal. E. P. D.

Amb Bugallal era representada l'Espanya típica de la restauració borbònica, aquella Espanya avui ja condemnada i sancionada, on niaren les més vitandes corrupteles d'un règim mancat de fe i poblat de tares, entre les que sobresortia el privile-

ORIENTACIONS

L'agricultura internacional

En l'hora actual, Espanya es troba en l'ordre a la terra, davant un fet pintoresc. Molta gent dels que es troben directament afectats per algun aspecte del problema de la terra, ara comencen a poetitzar; quan en l'agricultura especialment en d'altres països, això ja fa temps que ha passat de moda. No, no ens deixem seduir per cants virgilians ni romantitzem més les regions estepàries espanyoles. Hem arribat al moment d'estudiar seriosament, i encarrilar la nostra agricultura per una àmplia avinguda, que ens pugui conduir a l'estabilitat econòmica i social.

I un dels factors que a això pot influir decididament i que cal tenir en compte, és la producció mundial i la política internacional.

Avui, produiria un semriure irònic, si ens pronunciéssim per un lliure intercanvi dels productes agrícoles com a única solució dels problemes mundials de l'agricultura. No obstant, dintre un espai de temps no tan llunyà potser com alguns es creuen, aquesta llibertat és probable que constitueixi una realitat tangible, almenys entre alguns països. I en aquest sentit convé enfocar les nostres orientacions i especialment la dels nostres governants, a l'objecte de tendir a la realització de convenis en sentit tan ampli, abandonant la lluita de les traves aranzelàries.

Si la pau mundial no és una comèdia o una farsa, totes les nacions han d'arribar ràpidament a una sincera unió i posar-se d'acord per una nova harmonia de llurs productes agrícoles i industrials.

Si continua la guerra econòmica actual i no desapareixen les barreres aranzelàries, ens en anem de dret a una conflagració mundial la més terrible que la humanitat haurà presentat.

Les conferències agrícoles internacionals i el consum. Però al mateix temps París, han començat les seves negociacions amb tendència a l'agrupament de les grans potències europees, per establir mútuament la producció i el consum. Però al mateix temps, que hom tractava d'inspirar-se en aquest sentit, pogué observar-se una marcada i diplomàtica hostilitat entre algunes potències.

Més, encara que avui aquesta futura concòrdia econòmica internacional ofereix dificultats que a primera vista semblen irreparables, nosaltres tenim el convenciment que cal orientar l'agricultura vers aquell sentit i procurar convèncer tothom, tècnics, polítics i agricultors, que haurem de decidir-nos com a única solució, a un equitatiu i raonable intercanvi, mitjançant el qual cada país cultivi allò que més econòmicament pugui cultivar, i dintre cada nació seguir el mateix criteri amb les terres, abandonant aquelles que siguin econòmicament improductives. És clar que això sembla una cosa absurda i irrealitzable, però en canvi veiem que existeixen algunes regions agrícoles d'Espanya que per la manca de pluja han esdevingut pràcticament improductives obligant el pagès a la periòdica emigració. És una qüestió fonamental resoldre els problemes agraris independentment dels socials, puix que si es pren l'agricultura per una beneficència social és va a convertir Espanya, — no pas Catalunya afortunadament, encara que de moment nosaltres siguem els primers

de rebre, com passa ara amb la qüestió agrària, — en un immens asil. Perquè en les noves doctrines modernes que van invadint el món, no s'admeten les almoines com a femei per la crisi de treball, sinó que es creu preferible consignar en els pressupostos de l'Estat grans partides de diners, per al sosteniment dels sense feina.

I a Espanya, on aquest problema no té caràcters de gravetat ni molt menys, veiem com es va gravant cada dia l'agricultura, les indústries i explotacions que sofreixen també crisis econòmiques més o menys intenses i transitòries.

En la situació econòmica d'Espanya té una importància vital l'agricultura, i perquè aquesta influeixi positivament, són precisas àmplies reformes en la propietat territorial, sense prejutjar com una solució les expropiacions i els repartiments arbitraris, que complicarien el problema agrícola i agreujarien el social.

Per altra banda, els cultius assignats a cada regió i a cada terra haurien d'ésser els de major rendiment econòmic, amb absoluta independència dels demés factors. I encara que no pretenim donar cap solució al problema agrari, volem cridar l'atenció sobre la conveniència, o no, d'anar-se adaptant a les noves orientacions ja iniciades en altres països, i, sobretot, proclamar la necessitat urgent d'estatuir degudament el crèdit agrícola i el cooperativisme, si tothom hi està conforme, abans d'adventurar-se a modificar substancialment la propietat territorial base fonamental de l'actual sistema econòmic.

RAFAEL MASSAGUER

Partit Catalanista Republicà

FESTA COMMEMORATIVA

En altre indret d'aquest número es publica l'anunci de la festa commemorativa amb què es projecta celebrar la inauguració del nou estatge social de "Foment Catalanista Republicà", el diumenge dia 26 del corrent.

Un banquet al Teatre Municipal, amb assistència dels senyors Nicolau, Bofill i Esteve, és un esdeveniment digne de desvetllar l'interès general i l'entusiasme dels adherits i simpatitzants del P. C. R. de les nostres comarques.

Es un acte que no necessita mots encomiàstics. Vole mdir solament que, fent-se càrrec del relleu polític del mateix, arreu de les terres gironines, en especial dels nuclis de població — en nombre de més d'una vintena — on hi ha constituïdes entitats adherides al P. C. R., plouen les demandes de tickets, desvetllant els millors auguris per l'èxit del banquet en projecte.

El servei del mateix està confiat a l'Hotel Peninsular, circumstància per si sola que és garantia d'un excel·lent comès.

Tots els qu'evulgingu assitir al banquet poden dirigir-se al local social del F. C. R. o per mentre no estiguin acabades les obres d'adaptació, que encara duraran tota la setmana entrant, a qualsevol membre de la Directiva de l'entitat.

No creiem necessari estimular tots els amics perquè prestin llur col·laboració al major esplendor de l'ac-

SUGGERÈNCIES

El discurs d'Azaña

"Ara, quan es discuteixi ací l'Estatut, quan un grup polític o un diputat sigui el que sigui, s'aixequi a retallar o intentar retallar una part de les facultats de l'autonomia, ningú no té dret a dir que això és vertaderament espanyol; i ningú no té dret d'invocar ací un esperit anomenat castellà, com oposat a les aspiracions de les regions d'Espanya".

Aquestes paraules pronunciades per Manuel Azaña en el seu discurs sobre l'Estatut, tenen per a nosaltres tot el valor d'una victòria de Catalunya. Una victòria en la lluita sostinguda aferrissadament durant prop de mig segle, lluita de l'esperit liberal català amb el temperament imperialista espanyol.

No volem mantenir la pretensió ingènua de prejudicar les solucions que, en cada cas concret — en els diversos problemes plantejats en l'Estatut — pugui sostenir Azaña com a més oportunes; ni, altrament, podem abandonar els nostres particulars punts de vista amb referència al plet autonòmic català, aventurant-nos a sotscriure íntegrament, des d'ara el criteri del Cap del Govern com el més just i més convenient a les nostres aspiracions.

Això no ens priva, però, de palesar la nostra satisfacció en llegir el text del discurs d'Azaña a les Constituents, ni de felicitar-nos de l'esperit de sinceritat abocat en tots els paràgrafs del discurs, ni molt menys de no plànyer els nostres aplaudiments entusiastes a l'home que és l'encarnació del pensament liberal de la República i que ha d'ésser el factor més important per a produir el canvi tan desitjat en la psicologia política espanyola.

El que ens interessa en aquests moments és constatar el fet que la República aporta a la política espanyola uns nous principis, antagònics als que servien de fonament a la Monarquia, i que necessàriament deurà bastir-se damunt uns conceptes d'Estat i de Sobirania que era impossible d'introduir en el règim borbònic.

La Monarquia, de bon principi, va tenir necessitat de cercar un concepte d'Estat absolut, imperialista, que permetés al rei desenvolupar una actuació que fos una confirmació d'aquell principi llençat als quatre vents per un Borbó: "L'Estat sóc jo". I quan no va ésser possible resistir l'empenta democràtica que pujava acceleradament des de les profunditats de la massa popular, encarant-se amb el despotisme real, la Monarquia no va tenir altre remei per a mantenir-se que donar cabuda entre els principis constitucionals a una necessitat ineludible: la de fer una concessió en ordre a l'exercici de la sobirania; i va incloure en les constitucions la fórmula de la cosobirania, que implicava la participació del poble per mitjà de les Corts en la funció sobirana.

Les fórmules constitucionals: "La sobirania resideix essencialment en la Nació" i "La potestat de fer les lleis resideix en les Corts amb el rei" són les dues banderes que presideixen la lluita a través de la vida política del segle XIX, i les constitucions són el reflex exacte de quina era en un moment donat la força més preponderant: la democràtica o la imperialista. La fórmula de la cosobirania és

te, perquè coneixem l'entusiasme que els anima i com estimen tot esforç que sigui en bé i honor de les nostres ideologies.

"LA CIUTAT D'OLOT"

A Olot ha sortit, per primera vegada el setmanari titulat "La Ciutat d'Olot", portaveu del Partit Catalana Republicà, en aquelles comarques.

Per haver-se fusionat amb l'esmentada publicació, ha deixat de sortir en aquella ciutat, la revista mensual "Oreig".

Ens plau de saludar "La Ciutat d'Olot", i tot augurant-li una pròspera i llarga vida en la palestra periodística, esperem que el seu ressò s'escamparà arreu de la Garrotxa, per a seguir lluitant per la consecució de les reivindicacions i les llibertats de la nostra terra.

la introduïda en la Constitució del 76, última que ha estat vigent en el règim monàrquic.

La sobirania popular, en l'última fórmula, es trobava no solament restringida sinó en manifesta inferioritat amb l'altre cosobirà, el rei, ja que mentre les Corts estaven subjectes a una espècie de responsabilitat, si bé no exigible davant els Tribunals de justícia, efectiva en quant era jutjada per l'opinió pública en la premsa, la irresponsabilitat del rei era absoluta i prevista en la Constitució amb aquest paràgraf: "La persona del Rei és sagrada i inviolable". Paràgraf fidelment interpretat en el malaguanyat Codi penal de la Dictadura que castigava el delictes de fer recaure en el rei, amb publicitat, la censura o la responsabilitat dels actes del Govern.

La confirmació més evident de la inferioritat del poble sobirà la tenim en la Dictadura, que permet al rei passar per damunt la Constitució i donar lliure esplai a l'esperit imperialista a costes dels principis més elementals de la democràcia.

La República vingué principalment a enderrocar l'absolutisme del rei i a vincular definitivament en la Constitució la sobirania plena, efectiva, del poble. L'obra, però, desgraciadament no està closa encara.

Si pensem que els principis democràtics queden satisfets amb la inclusió en el text constitucional de paràgrafs tan simpàtics com són: "Espanya és una República democràtica". "Els poders de tots els seus òrgans emanen del poble", estem realment equivocats. Si tota la revolució política la reduïm a substituir senzillament l'imperialisme del rei per un Estat posseïdor d'una sobirania absoluta, no valia certament la pena de malgastar tantes forces en la confecció d'una Constitució republicana perquè ens servia igualment la antiga de la Monarquia, gravant al damunt de "rei" el mot "Estat".

La democràcia, contràriament, està interessada en una modificació radical del concepte de Sobirania; el seu caràcter rígid propi dels temps de les monarquies absolutes deu substituir-se per un caràcter flexible, dúctil, adaptable a les necessitats de cada lloc i de cada moment.

Aquest criteri a les Corts Constituents solament havia estat sostingut pels diputats catalans, que devien lluitar primer amb la incomprensió i segonament amb l'imperialisme de l'Estat que a cada moment venia a col·locar-se enfront de les aspiracions de Catalunya. Manuel Azaña, l'home excepcional de la República, ha confirmat el criteri dels parlamentaris catalans i ha condemnat amb la seva autoritat de Cap de Govern i de representatiu del moviment liberal, netament liberal, del republicanisme espanyol, el fet de combatre les facultats autonòmiques de Catalunya en nom d'un esperit castellà o en nom d'una sobirania de l'Estat.

Observem, doncs, que l'Estatut, plantejat tot seguit d'aprovada la Constitució té un doble interès. D'una banda, interessa Catalunya com a Codi regulador de les relacions amb l'Estat; d'altra, interessa Espanya per a donar una interpretació als preceptes constitucionals.

Cal que els republicans espanyols es donin compte que han de netejar-se del deix monàrquic que porten arrelat en el seu temperament i es decideixin a participar de l'ambient polític que ens envolta en aquests moments, ambient de democràcia, ambient liberal, que redimeix del sedimènt imperialista de la Monarquia.

I quan discuteixin l'Estatut han de tenir present que Catalunya tan sols demana aquelles facultats que la Constitució permet a les anomenades regions de disfrutar-les, i si, àdhuc després del discurs d'Azaña continuen interposant enfront de les aspiracions catalanes el fantasma de la sobirania de l'Estat, haurem de creure que els mateixos redactors de la Constitució estan espantats de la seva pròpia obra.

LLUIS G. FRANQUESA

gi de les oligarquies que eren puntal de la corona.

Sobrevivent de les hores amargues de les darreres convulsions de carlinada; de la tragèdia de Cuba i Filipines; del barranc del Lobo, era la política representada per Bugallal la del típic cacicat, sub-producte de la més absurda falsificació de la voluntat del poble.

Si com a homes ens inclinem pietosament davant del seu cadàver, no ens sentim amb cor per a fer-ho amb igual respecte davant del seu cadàver polític, perquè cal evocar tota l'etapa de vergonya per treure del record l'escarment saludable, que ens ha de moure a fer el que calgui per tal de barrar el pas a tota veleïtat de retorn a aquell estat de coses.

L'Espanya republicana ha d'ésser l'anti-Espanya monàrquica, si vol complir la seva missió històrica. Sortosament entre Azaña i Bugallal hi ha un abís, que cal enfondir encara, que cal amplificar encara, en defensa de la nostra llibertat, en consolidació d'aquesta esperança renovadora que avui esbatana al vent dels millors auguris, les portes i finestres de l'esperit col·lectiu.

PER DEU PESSETES

A Sevilla arran dels darrers successos foren detinguts tres minyons de 16, 18 i 23 anys, per agressió a un guàrdia de seguretat i per sospita d'altres atemptats comesos per motius socials.

Han declarat que estaven a sou i que cobraven deu pessetes de jornal i 25 pessetes de plus per cada actuació "afortunada". Es a dir, que per la feina d'assassins, cobraven un estipendi fix i una recompensa. Podríem afegir, per fer una frase macabra, que vivien de matar. Es esgarriats.

Però d'esgarriar-nos no en traurem res de profit, perquè la simple jeremiada és la cosa més inútil del món. Cal condemnar i prevenir, sobretot prevenir.

La millor xarxa de prevencions és la que es fila amb un doble cordill; el temor i la moral. El temor pel principi d'una llei sancionada, d'una autoritat severa i justa. La moral filla de la responsabilitat del deure cívic, de la cultura creixent, de la seguretat que la justícia empara tots els ciutadans.

Els sols ressorts morals són insuficients; els sols ressorts de la coacció material, brutal, si volem, són ineficaces. Uns i altres s'han d'acoplar per a produir eficàcia, i els segles, que són camp d'ensenyament i experimentació, ens ho confirmen fins a l'evidència.

La lluita en què aquesta realitat obliga, serà dura, però no hi ha altre remei ni altre camí.

CONVÈNCER UN HOME

El discurs d'Azaña ha donat peu a un curiós contra-argument esgrimit ara mateix per homes que militen en el regionalisme català, amb l'intent d'escudar l'actuació equivocada que següen com darrers puntals de la monarquia.

L'argument és aquest: Si per boca de Bofill i Mates els catalanistes republicans hem sostingut que era millor i més fàcil per la causa de Catalunya convèncer un poble que no pas un home (el rei), ara s'ha demostrat que era més possible convèncer un home (Azaña) que no pas un poble; aquell poble abans i ara és igualment advers a l'autonomia que reclamen els catalans. Ergo, no anàvem tan errats d'osques quan també intentàvem convèncer un home.

Contestarem aprofitant paraules alienes sobre la mateixa qüestió, ja que les nostres haurien d'ésser semblants i menys afortunades:

"Un home, políticament, no és pas l'equivalència exacta d'un rei. En aquest sentit Salmerón era un home, és a dir, un ciutadà republicà, que és tota una altra cosa que un monarca d'una corona hereditària. Amb

En Francesc Maranges

(Del llibre "Vides heroiques", d'imminent publicació).

A mitjans del segle passat es reunien, com hem dit, a casa En Maranges, de L'Escala, els liberals empordanesos més significats. Els qui, en dies de reacció, anaven cap a l'exili, trobaven en aquell casal un cavaller que compartia llurs penallitats i els encoratjava per tornar a lluitar altre cop. El general Prim arribà allí disfressat de captaire, segons el descriu la fantasia popular, i trobà totes les facilitats per part d'En Maranges i els seus. Hom diu que un matí s'estava assegut a la platja, contemplant com els mariners preparaven els ormeigs per a la sortida de la tarda, quan, de sobte, un home que havia fet el servei militar a Madrid se li acostà i li digué: "¡Caram! ¡quina semblança més gran que teniu amb don Joan Prim!" Al cap de poca estona En Prim se'n tornava a casa En Maranges i li deia que havia de partir tot seguit, car l'havien conegut.

Sortosament, els mariners de L'Escala tenien sempre un bot a punt perquè pogués guanyar les costes de França tot aquell que era perseguit per haver defensat un ideal humà. Prim — àrbitre un dia dels destins d'Espanya — s'allunyà en l'embarcació minúscula, amb dos experts i fidels mariners, cap a Portvendres. La mar és gran i és lliure. I la dolça terra queda enrera, desapareix enllà, dins d'una boira rosada, mentre una emoció sobtada agita el cor del brau guerrer que no sap de sentimentalismes...

Veritat que tot això, avui, a distància, apar fantàstic, legendari, "romàntic", una mica agafat pels cabells?...

Jo vaig passar temps enrera algunes hores a casa En Maranges, treient notes d'unes velles lletres, i de vegades, abstrèct, en mig d'un pregó silenci, en les coses que foren, em semblava que la gran sala s'anima sobtadament i els cabdills de la llibertat tornaven a trobar-s'hi per traçar llurs plans i plantar cara a l'enemic; mentre, a la biblioteca, el fill d'En Maranges, el futur company de don Francisco Giner de los Ríos, el qui havia d'ésser mestre de Joaquim Costa, estudiava, potser, en un voluntari isolament.

Francesc Maranges, fou amb don Salustiano de Olózaaga, el comte de Reus, Ruiz Zorrilla i altres il·lustres progressistes, un dels signants del manifest adreçat a la nació el 8 de setembre de 1863. Conciliava En Maranges la causa de la llibertat i la monarquia. Ja hem dit que en la defensa de L'Escala contra els carlins, ell i els seus es batien als crits de "¡visca la Constitució!" i "¡visca Isabel II!" No ens estranyarà, doncs, que entre els seus títols figuressin els de cavaller gran creu d'Isabel la Catòlica, condecorat amb la creu de primera classe de "San Fernando", etc., i que arribés a tenir una positiva influència sota el règim monàrquic.

Entre els càrrecs polítics que exercí En Maranges, recordem el de diputat a Corts (1859) i el de president de la Junta Revolucionària de L'Escala, el 1868. El primer d'octubre del mateix any la Junta Revolucionària de la província de Girona acordava felicitar-lo "pel felicitat per la causa de la Llibertat." Essent diputat, va interessar-se vivament per l'obra del seu compatriota Narcís Monturiol, inventor de l'Ictineu. Estava molt ben relacionat a Madrid; però hem sentit contar que ell s'estimava, per damunt de tot, el seu poble mariner, prop de la misteriosa Emporion.

Els darrers anys d'aquest home d'acció són intensament elegíacs. Amb el traspass del seu fill, als 35 anys, en plena joventut i quan ja ha triomfat brillantment a la seva càtedra de dret romà de la Universitat Central, ell només el sobreviu per a plorar-lo. Les cartes que he llegit del vell Maranges, gràcies a la gentilesa del seu besnét senyor Ramon Oliveras, ens parlen d'un dolor immens, tràgic i silenciós, per al qual ja no podrà haver-hi en aquest món conhort possible.

"Molt hem perdut — li escriu don Francisco Giner de los Ríos, pocs dies

després de la mort de Josep Maria a Madrid —; família, amics, companys, la joventut, la Universitat, la ciència, la política, tot està de dol... Jo estic sense ombra per a la meua vida i els meus estudis... La nostra degenerada societat no el mereixia, i una altra pàtria més alta i pura el reclamava..."

En Maranges reagra Giner en una lletra escrita entre llàgrimes i sanglots. "Estic mort en vida, dnu el vell lluitador; separat de tota societat, sols em queden ulls per plorar..." I confessa que les llàgrimes li impideixen d'escriure el que sent el seu cor... Aquell pobre pare és com el roure corpulent i magnífic del qual ha estat destruïda per una destrall invisible la branca més ufanesa.

L'any 1872 En Maranges feia cirena dels llibres del seu fill a la Biblioteca de la Facultat de Dret de Madrid. Els encarregats de lliurar-los foren Giner de los Ríos i Azcarate, els íntims amics i companys d'En Josep Maria, i un poeta empordanès, d'estre vigorós i posat senyorivol, que jo tinc ben present: el senyor Albert de Quintana i Comblis.

En Francesc Maranges morí a L'Escala, a la seva gran casa pairal, plena de records i suggestions del passat, el 13 d'octubre de 1878. "La Lucha", aquell diari gironí que a començaments d'aquest segle fou dirigit per un periodista que no hauria d'ésser oblidat — Romà Jori —, en donar la notícia, en una senzilla gazetilla, deia: "L'incansable defensor de la llibertat de la pàtria, el veterà adalid del progrés, l'antic i coratjós campió de la més santa de les causes, el conseqüent liberal senyor Francesc Maranges, ha mort a L'Escala després d'alguns anys de sofriments físics i morals que l'obligaren a retirar-se al si de la seva família, després d'haver servit tota la seva vida la pàtria amb decisió i perseverança."

Com a darrer detall d'aquesta vida heroica, hem de recordar que En Maranges oferí el títol acadèmic a l'alumne del seu fill que millor tractés un tema de dret. ¿I sabeu qui va ésser l'alumne premiat? — Fou — ja l'he anomenat abans — Joaquim Costa, el gran republicà aragonès, el qui, desesperat, malalt d'amor a una Espanya que no semblava que tingués redempció possible, apostrofà bíblicament, des de la seva roca solitària de Graus, la Monarquia borbònica i les oligarquies que la sostenien.

CARLES RAHOLA

Danys per pedregada

El dimecres d'aquesta setmana el Governador civil es traslladà a La Bisbal, acompanyat del Comissari de la Generalitat Sr. Irla i de l'Enginyer Agrònom Sr. Valls, per fer-se càrrec dels danys que produí la formidable pedregada caiguda en aquella comarca.

Visitaren els termes municipals més propers, on la pedra ha fet més estralls, que són els de Sant Sadurn, Cruïlles, Fonteta i Vulpellach.

Els termes de Sant Sadurn i Cruïlles, han quedat completament arrasats, el blat completament esmicolat, no podent-se aprofitar ni tan sols la palla. Els camperols han començat a treballar novament la terra, ja que les sembres resten definitivament perdudes. Els ceps i els arbres han quedat sense fulles com en el mes de desembre.

Es prepara ràpidament un expedient demanant auxili als poders públics per a les comarques perjudicades.

També han quedat destruïdes les collites i sembrats de La Bisbal, Corçà, Peretallada, entre altres poblacions.

S'ha constituït una comissió, composta pels alcaldes de les poblacions afectades i presidida pel Governador, es farà una estadística dels danys soferts que junt amb una memòria de l'Enginyer agrònom, serà presentada a la Generalitat i al poder central.

Ahir el Sr. Valls donà una conferència a La Bisbal per a orientar als treballadors del camp, respecte el que deuen fer després d'aquest desastre.

AJUNTAMENT

CARNET D'UN ESPECTADOR

Es celebra sessió de segona convocatòria, presidida per l'Alcalde accidental senyor J. M.ª Dalmau. Prenen seient als escons, els regidors senyors Busquets Ventura, Vidal, Pascual, Varderi, Escatllar, Rahola, Colomer, Ribas, Vilardell, Cerezo, Busquets Norat, Bonmatí, Tomás i Regàs. S'aprova l'acta anterior i es dona compte de la correspondència i despatx oficial, destacant-se: una invitació dels mestres de l'Escola d'Arts i Oficis, per a l'acte de clausura de l'exposició de treballs fets pels alumnes de la dita escola, durant el present curs. S'acorda assistir-hi i además restablir els premis als deixebles més avantatjats; altra del professorat del Grup Escolar, (escrita en castellà) convidant a l'Ajuntament a la festa de fi de curs; altra del Centre Radical demanant el Teatre Principal pel diumenge dia 5 a l'objecte de donar-hi una conferència el senyor Lerroux. S'acorda de conformitat.

D'Hisenda hi ha un dictamen en instància del gremi de cira-botes. El senyor Ribas posa de manifest que la Comissió està identificada amb la demanda del Gremi però que l'Ajuntament no pot negar permís a qui vingui pagant la contribució corresponent. Fa constar que no s'ha de donar permís a cap cira-botes que no estigui en possessió de la patent que li correspongui. S'aprova.

De Foment, dictamen sobre devolució de fiança a Marian Freixas i sobre construcció d'aceres a Margarida Ventura, al carrer de Maragall. Als dos s'hi accedeix i s'aproven. Altra en instància del Sr. Ambrós Planas referent a venda de llet. El dictamen expressa que estan en estudi la reglamentació de la venda de dit producte, no es pot accedir al sol·licitat, això no obstant, es tindran en compte les suggerències de l'instància del senyor Planas.

Es posa a debat la proposició de la Comissió de Foment per a construcció de clavaguera al carrer de Barcelona.

El nostre amic senyor Colomer fa ús de la paraula i exposa que ell en la reunió de la Comissió va salvar el seu vot per a millorar el dictamen. Diu que es fervent desig de tots que la clavaguera es construïxi i en això no hi ha discrepàncies. El que s'ha d'anar a recabar ara és la conformitat de l'Ajuntament de Palau a pagar el canon anual i la seva cooperació en l'import de l'obra per quan el tenir de fer un tub de més diàmetre, serà més costosa la se-

va construcció. El senyor Bonmatí accepta la construcció però no així la part financiera per creure que no s'han de gravar els pressupostos vidents. El senyor Rahola defensa el dictamen basat en la qüestió sanitària d'aquelles encontrades i creu que s'ha d'aprovar.

El senyor Busquets Ventura i Bonmatí intervenen defensant el dictamen i repetint els seus punts de vista. El senyor Cerezo també s'en mostra partidari però troba que la part financiera es podria tractar o tornar a estudiar. La Presidència proposa, i així s'acorda, l'aprovació de la construcció de la clavaguera i referent a la manera de pagar-la i portar-la a subhasta que la Comissió doni dictamen una vegada l'Ajuntament de Palau s'hagi compromès a pagar el canon establert i a cooperar en l'import de la construcció.

En pres i preguntes anatem intervencions dels senyors Vidal, Colomer, i Ribas. El senyor Rahola, per últim, demana que la Corporació acordi felicitar al senyor Azaña pel seu parlament a les Corts, referent a l'Estatut de Catalunya i el senyor Ribas demana que també es faci expressa declaració que l'Ajuntament es ratificava en el seu desig que fos aprovat íntegrament.

I sense res més a tractar, s'aixeca la sessió.

FRIC

Gestions governatives

De retorn de Madrid el Governador civil senyor Ametlla ha donat compte de les gestions fetes a la capital d'Espanya durant la setmana passada. Aprofitant la seva estada a Madrid, es preocupà d'assumptes d'interès per a la província, la major part d'ells referents a la construcció d'escoles.

El pressupost de noves construccions està completament esgotat, però hi ha l'impressió que dintre poc es farà un emprèstit que permetrà atendre les demandes dels pobles més necessitats.

També es preocupà el Governador d'obtenir l'autorització per començar les obres del pantà de Crespià, demanant que el Govern trametés una quantitat per a poder donar començament a les dites obres.

De moment, ha quedat pendent de resolució, ja que davant la imminència de l'aprovació de l'Estatut, sorgiria la dificultat de fixar la proporció que amb l'Estat ha de col·laborar a l'obra del pantà.

Les gestions de referència les féu acompanyat del diputat senyor Santaló, anant als Ministeris d'Obres Públiques, Hisenda, Agricultura, Justícia i a la Presidència del Govern.

ANTENA

aquest no ens hauriem entès mai, puix l'important no és que nosaltres ens hi entenguéssim, sinó que ell ens entengués a nosaltres. I això només podia fer-ho un home sortit del poble, com Manuel Azaña, producte excepcional de la revolució. El perill és que els altres no arribin a la comprensió que ell demostra, i que els republicans espanyols de 1932 caiguin inconscientment en la paradoxa que retreia en el seu discurs de divendres passat en observar que els jacobins de la convenció francesa s'havien convertit en els continuadors del pensament de Lluís XIV.

"ESTOY ATERRADO"

Aquesta frase de Maura pronunciada en una interrupció a Azaña és tota una revelació. Dues paraules que valen per un discurs i que són com un crit d'alarma del que veu perillar allò que és més car a la seva vida. Un crit que ix d'unes entranyes palpitants, en convulsions de dolor.

Royo Villanova en el decurs de la dissertació del Cap del Govern, quan Azaña deia que l'Universitat seria bilingüe i estaria sota el control de la Generalitat, digué: "Esto no puede ser!" Esto no será!

Res tan significatiu com les frases curtes.

Les dues expressions es complementen, perquè s'ajunen el terror i l'urc. Terror per l'inesperat perill que es presenta al nostre pas; urc espontani, que neix de seculars predisposicions.

Tot l'esperit espanyol, pastat per la història i la ment dels segles, protestava per llavis d'aquells dos exemplars de la raça castellana, amb un instint avassallador de conservació. La lluita ha començat incruenta i tràgica entre les dues Espanyes. Quina triomfarà? L'interrogant, enorme i espantable, separa l'incertitud i l'esperança.

En aquesta lluita hi juga Catalunya un primer paper, fins el punt d'ésser a la vegada contendents i sentenciada.

No gosariem fer pronòstics, si no sapiguéssim que la raó i la justícia ens assisteixen.

EL CURS DE LA BATALLA

El curs de la batalla estatutària, la més impressionant i emotiva de totes les batalles parlamentàries lliurades a Espanya del nostre record, ha sofert mutacions aquesta setmana. La principal i única digna de remarca, és que després del gran discurs d'Azaña de la passada setmana, per causa de la reacció operada pels impugnadors de l'Estatut s'han definit posicions entre els contendents.

Ja sabem després de la sessió de dijous passat, que entré una hipòcrita acceptació del principi de les autonomies, els senyors Maura, Alvarez i Ortega i Gasset, mantenen els punts d'obrir tradicionals en la política espanyola. Si hi hagués en ells un mínim de cordialitat, ni podrien en la història els clixés de sempre, ni formarien muntanyes de recels, ni discutirien amb un esperit mercantil de regateig. I és clar, ara tot són pels i senyals i no saben trobar l'arbre en que penjar-se.

En aquest estat d'esperit, extramurs de la bona voluntat, no hi na gaires possibilitats d'entesa i els sectors que aquells senyors representen estan de fet contra l'Estatut. La relativitat els influeix, i per tàctica semblen disposats a una autonomia administrativa, però si en això es reduïssin les aspiracions catalanes, ja veurieu com aleshores trobarien que àdhuc és un perill a la ditxosa unitat espanyola, el cedir a la regió els serveis de beneficència. Són, fet i fet, les veus ressagades d'un temps esvaït que s'ha camuflat externament de les tendències renovadores al dia.

UN ATAC SOFISTIC

Maura en el seu discurs de dijous passat va llençar-se a un atac contra el Govern. El que no havia pogut la política liberal i esquerrana del mateix

La setmana

LES MANIFESTACIONS

Els mateixos núvols amenaçadors: la mateixa llum d'altres temps. Tot igual: els carrers endomassats i els boscos daurats de ginesta. Però els carrers d'enguany eren deserts i les ginestes restaven a la planta. Aquest any no hem vist els àlegres "nanus" ni els magestuosos gegants. Tampoc no hem vist les fileres de nois i d'homes en pública manifestació de llur credo; ni aquelles dones amb cistells curulls de ginesta, aquella flor que encatifa els carers al pas de la processó, han transitat per la urb. Els nostres cors han festejat el Corpus, però els ulls no han pas copsat aquelles imatges tradicionals que els estranys no poden enyorar, però que nosaltres, indígenes, des d'un doble aspecte, les enyorem vivament.

No volguérem insistir en aquella espècie de polèmica que entaülarem amb un col·lega local sobre les processons de Setmana Santa. El moure el blanc és sempre senyal de retirada i nosaltres mai no perseguim quan hem vençut al primer colp de ploma. Ens queixàvem aleshores que les autoritats competents no ens diguessin el per què de la suspensió de processons; ara ens han dit amb una claredat mitjana, les causes de la suspensió de la de Corpus; aquestes són "especials circumstàncies".

Que poderoses seran aquestes "especials circumstàncies" quan arriben a restringir les expansions dels cors que senten l'esperit de la festa de Corpus! Que fermes seran les convic-

Sectarisme

No hi ha dubte, que els enemics del règim actual, els que en defensa de privilegis que s'esfumem tracten de fer un va-i-tot, utilitzen la tàctica expressada en aquell adagi popular que diu: la millor defensa és un bon atac.

En tots els mitings, en tots els escrits de totes aquestes societats de dretes, peixades en l'oberta protecció de la passada dictadura o que durant aquesta s'ofegaven en el silenci més vergonyós la paraula sectarisme, és llençada contra l'actual estat de coses.

Instaurar els privilegis d'un liberalisme admès arreu d'Europa com un fet normal, és sectarisme.

Obligar a demanar permís per a celebrar les processons a la via pública, com tota altra manifestació pública, és sectarisme.

Retirar la protecció oficial en els actes religiosos, és sectarisme.

No obligar el soldat a fer pràctiques confessionals, és sectarisme.

I per què seguir? És a dir, que deixar que tothom pugui tenir les idees sense tuteles obligades, que tothom pugui opinar lliurement sense traves oficials en diuen sectarisme.

Però no seran totes aquestes exigències un acte de sectarisme?

Perquè segons els textos oficials, o sigui els que donen una valor efectiva a les paraules, són sectaris els que obliguen, com fan ells, a professar obligadament les idees, els dogmes d'una secta o religió; aquells que generosament, amb un ample sentit de la realitat humana deixen que cada u pugui exposar, defensar i professar les idees que li semblin millors, se'ls condemna per liberals i demòcrates.

El mal, però, no és d'avui; en els primers temps dintre la nostra generació, que les idees liberals varen manifestar-se amb tota la seva poança, el mot de sectari ja fou llençat per ells mateixos, contra els homes que lluitaven per a enderrocar els sectarismes.

Ens ve a les mans, un periòdic editat a Girona, de nom "La Veïllada", redactat per catòlics, que en el seu número 23 del 4 de juny de 1881, escriu, comentant un miting celebrat al nostre Teatre Municipal, el que anem a transcriure, respectant l'ortografia:

"Los oradors que parlaren foren: lo Sr. Pi y Margall, quals ideyas utópicas han regat ja ab sanch la terra espanyola; lo Sr. Sunyer y Capdevila, home sens talent, inhabil imitador de Kan, de Fichte y d'Espinosa, triste-

cions, quan no les espanta un fet concret ni les possibilitats remotes, sinó una paúra indescriptible i per nosaltres inimaginable!

La veritat és que s'ha volgut flagellar altra vegada la República. Se li ha volgut sostroure una altra tradició...

No ens estranya. Mai ningú no sostraurà el que és seu. Els estranys si que poden sostroure el dels altres. I els estranys són aquells que ahir ens volien eliminar la nostra llengua fins en les oracions, els que avui encara no ens fan parlar en català des de la trona i els que més s'estimen imaginar que fan mal a la República que servir una tradició popular i santa.

I com tots els extrems són dolents, en l'altre extrem es daleren per manifestar-se el dia 29. Però oblidarem que el poble no vol disbauxes ni tartarinades. Si poble que guanya el pa amb el suor del seu treball, no pot encoratjar aquells "rentistes" d'organitzacions perturbadores, que com a símbol de la misèria que precontitzen intenten cremar les garberes, magatzem primitiu i rudimentari de l'aliment bàsic que és l'engens símbol de l'Ordenador de la Vida.

La República és un vaixell insubmergible. Ni les actuacions verinoses de l'extrema dreta, ni els vendavals furiosos de l'extrema esquerra, faran variar el seu rumb cap al Nord. No cap a un Nord geogràfic, sinó cap al Nord d'idealitats que marquen les brúixoles dels programes dels partits que han portat i bastit la República.

K.

ment célebre per haver negat la existència de Déu en un folletó, é insultat en les Corts de 1869 a la Verge Santíssima, Princesa amorosa del poble català; lo Sr. Almirall, catalanista extraviat, lo qual amb un zel digno de millor causa treballa sens treba pera arrelar en nostra terra la mala lleavor del federalisme."

Avuy per avuy los capitals enemics de Catalunya no són precisament los quins portades de sas ideyas absorvents i centralisadoras, y de sos somnis unitaristas tractan d'arrancarnos lo poch que'ns queda de nostra antiga grandesa, y ab una imprudència temeraria y desconeixent las reals necessitats de nostre poble, 'ns van empenyent p a la misèria ab lo sol desitj de satisfacer las mesquinas exigèncias del dret modern o las capritxosas indicacions d'una nació forastera; los enemics actuals de Catalunya han nascut en nostra mateixa terra, parlan nostre mateix llenguatge; son aquells que ab la cobertura de catalanisme van en busca d'una autonomia antipatriòtica y d'un provincialisme o federalisme, que renega de la tradició religiosa, vida, gloria y esperansa de la nostra terra."

Cal tenir en compte, però, que aquest periòdic s'editava fa 51 anys, i que la cultura mitjana del poble pujat força i per tant, si aquests reflectes allavors tenien un ressó que la multitud no sabia copsar avui dia produïxen els efectes que varem poder comprovar en el passat miting tradicionalista al Teatre.

No serà tasca fàcil desfer tants anys de confusionisme, però tampoc no serà impossible fer comprendre a aquests senyors i si ells no volen comprendre, als que amb una mansuetud que espervera els segueixen, que els anys no passen en va, que si anys enrera es podia fer passar un tabú envolucionat de misteri, avui, la gent llegeix, analitza, es documenta, i les paraules llençades al vent amb es: eic de focs artificials ja no els convencen, que si la demagogia fa molt bonic en un miting i troba una massa engrescada que momentàniament es deixa enlluernar, el vèrtex dels fets polítics la fan tocar prompte de peus a terra i que l'acció demagògica continuada la fa reaccionar, fent-la esdevenir contrària al fi proposat.

En fi, cal tenir un sentit viu de la realitat i no voler continuar usant una arma de dos talls en la que, a la llarga, i no molt llarga precisament, i d'ací esdevé tot el mal —han de quedar ferits ells mateixos.

LLUÍS BOTA I VILLA

Partit Catalanista Republicà

Per a commemorar la inauguració del nou local social de

Foment Catalanista Republicà

de Girona

El Diumenge 26 del corrent, tindrà lloc un

BANQUET

al TEATRE PRINCIPAL de Girona, a dos quarts de dues en punt, al preu de 15 pessetes.

Parlarán entre altres oradors:

Nicolau d'Oliver

Bofill i Mates

Martí Esteve

ESCORRIALLES DICTATORIALS

No ha passat res...

El dilluns passat, quan el matí es trobava força avançat, el local de la "Alianza Republicana" fou objecte d'una escomesa, per part dels anomenats tenedors accionistes de l'edifici que per mal nom — en els seus millors dies — s'anomenà "Centro de Unión Patriótica".

Aquest desinfectable local, amb l'adveniment de la República ha senyalat més canvis de temps que el calendari del "Pagès"; ha mantingut la seva trajectòria plena d'anècdotes de més o menys mal gust, però... això sí! sempre ha comptat amb la indiferència del ciutadà anònim, del ciutadà del carrer — en aquest cas gironí.

No farem remarcar el canvi de noms que ha vingut disfrutant aquest local, ja que n'és fresca la seva recordança. Estàvem tentats d'aplicar-li aquella dita tan casolana i tan exacta que diu, o ve a dir poc més poc menys "sempre els mateixos gossos però amb diferents collars" però... el penúltim aconseqüent esdevingué en aquella casa ens ho priva.

Darrerament, en aquest local del qual venim ocupant-nos s'hi aplegà una unió de joves — un centenar aproximadament — que sols es dediquen a l'esbarjo i tot ballant potsers no s'adonen que fan companyia als "Radicals de quota". Es per això que ens abstenim d'aplicar-li aquella dita per considerar-la inoportuna.

Per un moment ens hem apartat del cas que ha motivat l'escriure

aquestes breus lletres, altrament podríem seguir parlant-ne, però suposem que aquests fets ja són del domini públic.

Com veniem dient, no succeí res de nou que no haguéssim viscut altres vegades; doncs el passat dilluns i a mitjan matí uns senyors que en els seus bons temps es creieren ésser els amos de Girona, cansats de tenir arrendat un local del que primerament se'ls expulsà, després volgueren arrendar-lo i últimament s'han quedat sense contracte d'arrendament, sense quartos i amb unes accions que solament donen disgustos i els valen totes les mofes. Aquests senyors accionistes — de males accions — decidiren donar un cop de força, i decidiren expulsar el conserge de l'"Alianza Republicana" i tancar amb pany i clau el local, però ¿què va succeir? Res de tot el que s'esbombà per tot Girona; uns deien que havien incendiat el saló de ball, altres que les taules de café amb llurs seients restaven fets a bocins al costat de l'estàtua del General Alvarez. Doncs no succeí res de tot això, solament es calculen les pèrdues en una pesseta i cinquanta cèntims d'un vidre trencat a la porta d'accés. Altrament cal assenyalar que per aquests senyors de les males accions, una parella de policia es sobrà fent-los desistir de la seva actitud apocalíptica.

Tampoc no fou segellat el local de la "Alianza Republicana", i fou festejada la reobertura del local amb un migra ball de tarda.

VICTOR MARTI

ho pot la posició assenyalada per Azafia en la qüestió de Catalunya. Es un símptoma de l'entranya que té aquest transcendental problema, que el situa en el primer lloc de importància de tots els problemes hispànics.

En el seu atac, Maura dirigí copioses sagetes al senyor Carner, ministre d'Hisenda, malgrat el sacrifici i l'heroicitat que l'exercici del càrrec suposa. Però tot això no compta quan la passió vol caminar pels viaranyes de la perfídia. Es aquest atac un episodi del "gitaré, morderé, etc." que amb ben poca elegància havia anunciat l'ex ministre de la Governació.

Nosaltres pensàvem en llegir l'inconsiderada escomesa: Si enlloc del senyor Carner, ocupés la cartera d'Hisenda el senyor Royo Villanova, mortal enemic de Catalunya, s'haguera oposat el senyor Maura a la continuació del ministre en el banc blau, per estimar-lo parcial en la matèria debatuda? Estem més que segurs que no; estem més que segurs que aleshores, si per llavis catalans s'hagués plantejat la menor sospita o recel, el senyor Maura en un exabrupte incoercible dels seus, hauria intentat "aullar y morder".

Així és com el sofisme maurista vol occir la lògica.

VON PAPEN

Ja tenim nou govern alemany. Hindenburg, que avença per camins poc fressats, i que pel mateix són perdedors, ha virat cap a la dreta, virada admonitòria del procés que sota la mà del vell mariscal irà seguint la República de Weymar.

Von Papen és un representant clàssic de l'alemanya de guerra, elevat al màxim exponent, perquè l'ex cap d'un gran servei d'espionatge és la més elevada expressió d'aquell alemany típic.

El bon poble alemany ha perdut novament la brúixola, i es veu empès per un extrany fatalisme. La Democràcia li ve gran i, fóra de nivell, ha de recorre al paternalisme dels que l'han de governar amb camisa de força.

La reacció dretana del gran imperi no és afortunadament cap perill europeu, avui per avui, perquè Alemanya té un escàs poder d'influència en la política general des de la guerra ençà. Però no és aquell moviment cap fet negligible, sobretot per democràcies joves com la nostra. Per tant cal vigilar, que els Von Papen abundin en les nostres latituds més del que sembla.

La millor vigilància és el seny, i el seny imposa el manteniment de l'unitat d'acció de tots els democràtics liberals amb el sacrifici, si cal, d'egoïsmes partidistes.

LA JORNADA D'AHIR

La discussió de la totalitat de l'Estadut s'ha acabat. Azafia ha parlat per tercera vegada mantenint els seus punts de vista, com era d'esperar en un home del seu treim i de la seva clarividència.

Melquades Alvarez ha quedat desfet i desmuntat dels seus treize; és justa la interrupció de Pérez Madrigal a l'antic polític en dir-li granosament: "¡A morirse!", després d'haver-li retret el cap del Govern que digué en 1917 sobre l'autonomia catalana. El vell polític ja fa catufols.

En conjunt Catalunya ha sortit ben lliurada en la primera etapa de la batalla aferrissada que té lloc al Parlament. Déu vulgui que la mateixa sort, almenys, l'acompanyi en la concreció de l'articulat. La nau estatutària està ben timonada per la lleialtat dels amics que Catalunya té a les Corts.

Lerroux s'ha ratificat en la seva posició, si bé no accepta la Universitat bilingüe a càrrec de la Generalitat, a no ésser que el convencin del contrari. Esperem que ja el convenceran. Lerroux, home d'idees generals i escàsament dotat de defenses en certes matèries, és matèria fàcil a la persuasió si la bona voluntat no li falla, que-

Noticiari

El nombre de llibretes obretes per la Sucursal a Girona de la Caixa de Pensions i d'Estalvis ha arribat a 25.000, seguint l'ordre correlatiu des de la seva fundació, del 9 de juliol de 1909.

El saldo a favor dels imponents en 31 de desembre de 1931 er ade pessetes 14.508,593'18 i en l'actualitat passa dels 15.000.000.

Demà diumenge tindrà lloc, a la sala d'actes de la Casa d'Assistència i Ensenyament, la clausura del curs, sobre malalties infantils, organitzat pel Dr. Pompeu Pascual, amb l'ajut de la Comissaria de la Generalitat.

Clausurarà el curset el Dr. Gregori Marañón.

En breu, veurà la llum pública a Girona un nou setmanari, que serà portaveu del Partit Nacionalista Federal de les comarques gironines. El salutem a l'avanzada.

El cap del Partit Radical, senyor Alexandre Lerroux, avui dissabte assistirà a la inauguració oficial del Club Republicà de Barcelona. En dit acte es proposa el senyor Lerroux pronunciar un discurs polític, que probablement revestirà gran importància.

El senyor Lerroux arribarà demà en automòbil a Girona, entre 11 i 12 del matí. Seguidament donarà una conferència al Teatre Municipal després serà obsequiat amb un banquet a l'Hotel del Centre d'aquesta ciutat.

Convocats pel Governador, els patrons i treballadors flequers, el dimarts es reuniren al Govern civil per discutir les bases de treball darrerament presentades pels treballadors. Va assistir a la reunió el president dels Comitès paritaris, senyor Pibernat.

Després de llarga discussió varen ésser aprovades les bases quasi en llur totalitat.

Entre altres coses cal assenyalar que els treballadors aconseguiren augment de jornal i queden lliures de menjar i dormir a casa de llurs patrons.

L'equip A s'apunat la victòria per tres gols a un. La primera part fou de franc domini per a la selecció A, no així la segona part que de dominadors passaren a ésser dominats.

Els gols tots es marcaren a la primera meitat de la palestra.

Entre altres sobresortí la brillant actuació del porter de la selecció B anomenat Torrent del "Cassà". En aquests moments desconeixem la composició definitiva de l'equip que representarà Girona i ses comarques per a fer-lo públic; la propera setmana el donarem.

La "Penya Terramar" organitzadora de la carrera de regularitat per cotxes i motos ha quedat autoritzada pel Governador pel que respecta a aquesta província.

Demà, dia 5 de juny, se celebrarà l'esmentada carrera amb el següent itinerari:

Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona, Barcelona.

El circuit d'aquesta província comprendrà: Barcelona per Mataró, Calella, Girona, Aiguaviva, Santa Coloma de Farnés, Sant Hilari, Viladrau i Seva.

M.

litat que ara per ara té acreditat de posseir.

Discutim ja l'article primer del dictamen. El debat que provocarà, malgrat sigui un xic acadèmic, serà interessant. En la pràctica segurament no tindrà altre abast que el de reduir l'adjectiu que definirà Catalunya dintre la República. Però ara no són essencials els punts doctrinaris, sinó els realistes. Rovira i Virgili ja té dit que Catalunya, sigui qualificada d'Estat, Nació o Regió, és i seguirà ésser Catalunya. No és la denominació, sinó la realitat la que compta.

L'Ajuntament d'Olot ha acordat iniciar els tràmits necessaris perquè es consideri l'Escola Municipal de Música d'aquella ciutat, com a filial de la del Conservatori del Liceu de Barcelona, per tal d'aconseguir que els alumnes puguin obtenir l'oficialitat dels seus títols.

S'està gestionant de la Companyia del Nord que augmenti el servei de tren de Barcelona a Ribes de Freser i viceversa amb tren tramvies, com postjos de cotxe motor i una altra unitat; d'aquesta forma seria possible el viatge en dues hores aproximadament.

L'Enginyer Agrònom del Servei de Ramaderia de la Generalitat de Catalunya, senyor Simó, acompanyat del Veterinari d'Olot, senyor Torrent, amb l'objecte de reorganitzar els serveis de la Ramaderia, que foren desfets per la incapacitat dels dictadors, visitaren les viles de Ridaura i Sant Privat de Bas.

A cada localitat visitada foren reunits els camperols per a manifestar-los que s'anaven organitzant per la Delegació de la Generalitat els serveis tècnics per a millorar les races de bestiar.

Donada la finalitat d'aquesta obra que representa un benefici per la Ramaderia de les nostres comarques i de la nostra terra en general, hom espera de tothom que hi col·laborarà.

L'Ajuntament de la ciutat d'Olot convoca un concurs per a la provisió de les places per a la creació d'un col·legi municipal de segona ensenyança.

Una de professor llicenciat en Facultat de Ciències, amb el sou de 5.000 pessetes.

Dues de professor llicenciat en Facultat de Filosofia i Lletres, amb el de 5.000 pessetes cada una.

Una de professor dels idiomes francès i anglès, i una altra de caligrafia, amb 4.000 pessetes.

Una de Professor d'Educació Física, amb 1.500 pessetes.

Una d'oficial de Secretaria, conserge, amb 2.500 pessetes.

El proppassat diumenge va celebrar Junta general el Col·legi d'Advocats d'aquesta ciutat, per aprovar l'informe que sobre organització de la Justícia a Catalunya, ha estat demanat pel Govern de la Generalitat de Catalunya.

Per a cobrir les vacants dels senyors que han dimitit a l'Ajuntament de Palamós, han estat designats els regidors següents:

Alcalde, Fermí Oliver Bech, federal; primer tinent, Didac Garrell Tauler, catalanista republicà; segon tinent, Benet Morera Massot, federal; Sindic, Josep Gafas Maruny, radical; Depositari, Esteve Valero Barneda, federal. Varen votar aquesta candidatura, demés d'aquests senyors els regidors senyors Fàbregas i Matamala, i votaren en blanc els senyors Puig, Noguera, Bardera, Gibert i Tauler.

Per una iniciativa del Grup Excursionista i Esportiu Gironí, la Comissaria Delegada de la Generalitat a Girona ha pres l'acord d'eixamplar el pont vell del camí veïnal de Besalú a Beuda, la qual cosa farà que es pugui arribar a Beuda amb autobús.

El diumenge esportiu

FUTBOL

A l'Estadi de Vista Alegre, gran match de competició "Torneig Copa Llevant".

Primers equips complets, Girona F. C. - Iluro de Mataró.

Abans del partit Girona-Iluro, ja-garan un encontre amistós dos equips infantils locals.

Gràfiques DARIUS RAHOLA-Girona

Mirador esportiu

TORNEIG COPA LLEVANT

Resultats de l'última jornada

Iluro-Ripollet, 3-3.

Granollers-Sant Andreu, 2-1.

Badalona-Girona, 3-1.

Puntuacions

	Partits				Gols			
	J	G	E	P	F	C	P	
Júpiter	6	4	0	2	10	6	8	
Badalona	7	4	2	1	25	11	10	
Granollers..	7	4	1	2	16	10	9	
Iluro	7	2	3	2	17	16	8	
Sant Andreu...	7	3	1	3	15	15	7	
Ripollet	7	2	2	3	14	18	6	
Girona	7	0	1	6	8	27	1	

La jornada del passat diumenge be podem catalogar-la de normal, sense por d'equivocar-nos, ja que els resultats reflexen aquesta normalitat. Vencerem com esperàvem els equips que el factor camp i ambient els era favorable. Solament l'Iluro de Mataró desentonà un xic, ja que no pogué aconseguir més que un punt, però ha estat l'únic equip que ha ascendit un lloc en la classificació, si bé per dependent contacte amb el Granollers.

L'empat que aconseguí el Ripollet és digne de tenir-se en consideració i a l'ensems ens prova el coratge que posaren en la partida; demés de jugar en camp estrany, arribaren al descans amb el resultat desfavorable de 3 a 1 gol. Els equippers del Ripollet no es desanimaren i aprofitant en la segona meitat del match uns moments de decaïment de l'equip local aconseguiren nivellar el marcador. Això ens prova i ens ensenya de la manera que deuen seguir jugant els equips quan el resultat els hi és advers. El quintet atacant fou el millor de l'equip; la seva compenetració és el factor que sobressurt i això sols s'aconsegueix d'una sola manera; jugant sempre els mateixos jugadors. Qualsevol ho fa entendre als directius del Girona F. C., puix en aquest extrem són impermeables.

El Granollers aconseguí els dos punts, i ja és quelcom; segons referències, l'encert no els acompanyà pas, privant-los d'apuntar-se un magnífic resultat davant d'un adversari de la vàlua del Sant Andreu.

El Girona, malgrat el nostre pesi-

misme donada la composició de l'equip que es desplaça a la costa, ens feu quedar relativament be. L'entusiasme i amor propi que desplegaren en la brega els nostres representants els fa mereixedors de tot elogi i nosaltres hi sumem la nostra felicitació. Davant del potentíssim conjunt badaloní, els nostres, hi oposaren el seu ardor i entusiasme aconseguint d'aquesta forma lluitar-se d'una altra debacle que ja estava en perspectiva, quan menys les apariències ens ho feien témer.

Malgrat tot encoratjem als nostres jugadors per a que segueixin mantenint aquest entusiasme, que és la clau que obra a totes les victòries.

Torneig de competició COPA SELVA

Resultats de la segona jornada:

Lloret-Arbúcies, 1-3.

Farnés-Cassà, (suspès).

Puntuacions:

Arbúcies	2	2	0	0	4
Cassà	1	1	0	0	2
Farnés	1	0	0	1	0
Lloret	2	0	0	2	0

Per ordre expressa de la Federació, va suspendre's el partit Farnés-Cassà, per haver estat seleccionats alguns dels seus jugadors. Solament es jugà el match Lloret-Arbúcies, aconseguint aquests la victòria per 3 a 1.

Per a demà estan assenyalats els següents partits:

Arbúcies-Cassà i Lloret-Farnés.

Les dues seleccions amateurs de les comarques gironines, celebraren el passat diumenge el match de preparació.

Com ja anunciàrem la setmana passada, en el camp de l'Unió Esportiva de Figueres, jugaren un partit de preparació, dues seleccions comarcals, per a escollir els onze jugadors que en el camp de Vista Alegre i en data 12 de juny representaran el nostre futbol amateur davant dels representants barcelonins.

La poca concurrència fou injustificada, doncs el match s'ho valia per ésser presenciat per una més nombrosa quantitat d'espectadors.

L'aviador Canudas llençà el kikof, des del seu aparell en ple vol; per cert llençà la pilota impecablement.